

2. ECONOMISCHE SITUATIE IN DE ZUIVEL IN 2022 VOORUITZICHTEN VOOR 2023

2.1. WERELD

2.1.1. Toename melkproductie in 2022 daalt sterk, tot onder 1%

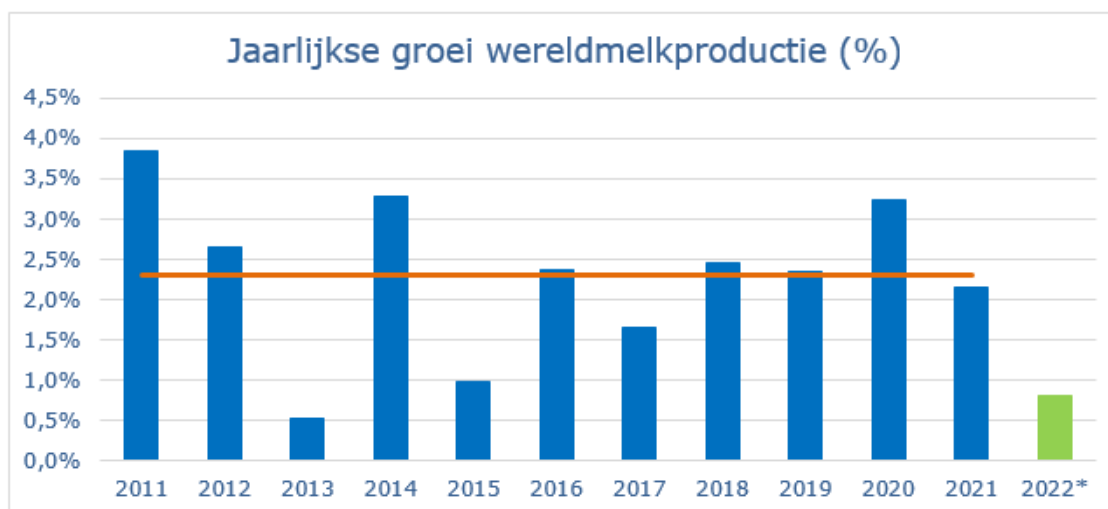
De gemiddelde groei van de wereldmelkproductie tussen 2010 en 2021 ligt op 2,31%, met pieken in 2011, 2014 en 2020. Gekeken over de periode 2000-2021 bedroeg de jaarlijkse groeivoet 2,25%. Het laatste decennia zat er dus nog groei op de melktoename. Met net geen 20 miljard liter (+2,2%) lag de toename van de melkproductie in 2021 net onder dit meerjarig gemiddelde. In **2022** zien we opnieuw een lagere toename, van maar 0,9% (+8 mia liter).

Wereldmelkproductie per diersoort

(in miljoen ton)	2000	2010	2015	2018	2019	2020	2021	2022
Koemelk	492	600	668	701	716	737	750	754
Buffelmelk	67	93	109	127	133	139	146	
Geitenmelk	14	18	19	21	21	21	21	
Schape melk	8	10	10	10	11	11	11	
Andere	2	4	4	4	4	4	4	
ALLE MELK	584	724	809	863	883	912	931	939

- : niet beschikbaar

Bron: IDF - World Dairy Situation (2021: voorlopig, 2022: raming)

Voor **2023** wordt verwacht dat de melkproductie op wereldniveau nog iets minder snel groeit dan in het afgelopen jaar. Ongunstige weersomstandigheden, hogere prijzen voor veevoeder, hoge kosten voor de verduurzaming van de melkveehouderij en strenge milieubeperkingen liggen aan de oorzaak. Voor de EU wordt een kleine teruggang verwacht in volume (vooral in het tweede deel van het jaar), maar voorziet men hogere vet- en eiwitgehalten. De input voor de verwerkende industrie zou dus stabiel kunnen blijven. De USA zouden met een lagere groei van slechts 1% of minder te maken krijgen. Voor NZ wordt een kleine daling verwacht en voor Australië spreekt men van een daling van 5%. In de zuivelexporteurs in Zuid-Amerika is er wel ruimte voor productiegroei, evenals in India en China. Deze inschattingen zijn uiteraard aan heel wat onzekerheden onderhevig.

2.1.2. Extra koemelk komt vooral uit China

Ook in **2022** blijft India (112 mia ton) de tweede grootste melkproducent, enige afstand na de EU (154 mia ton) en gevolgd door de USA (103 mia ton). In 2022 zien we voor de USA een productiestijging die 15 keer kleiner is dan het jaar voordien. In India is dit bijna 7 keer. De Chinese groei is daarentegen vrij stabiel. Enkel in Rusland zien we een sterkere stijging dan het jaar voordien. De productiedaling in Oekraïne, Brazilië en Australië neemt sterk toe, terwijl de productiedaling in Nieuw-Zeeland dan weer afneemt.

Melkproductie in de wereld naar verschillende landen

	2010	2015	2020	2021	2022	% 22/21
EU-28	149.938	162.870	-	-	-	
EU-27 (zonder VK)	-	-	154.143	153.988	153.572	-0,3
Verenigd Koninkrijk (VK)			15.682	15.673	15.588	-0,5
Noorwegen	1.555	1.605	1.542	1.571	-	-
Zwitserland	4.080	4.043	3.779	3.812	-	-
IJsland	134	158	163	161	-	-
Rusland	31.847	30.781	32.226	32.289	32.978	2,1
Oekraïne	10.977	10.584	9.258	8.800	7.300	-17,0
Wit-Rusland	6.595	7.044	7.765	7.830	7.910	1,0
Servië	1.507	1.546	1.539	1.518	-	-
Australië (1)	9.373	9.971	9.124	8.811	8.370	-5,0
Nieuw-Zeeland (2)	17.895	21.568	22.339	21.392	21.204	-0,9
Canada	8.434	8.773	10.035	10.157	10.230	0,7
USA	87.463	94.636	101.253	102.631	102.723	0,1
Mexico	10.997	11.736	12.750	12.850	12.980	1,0
Argentinië	10.600	11.552	11.445	11.900	11.900	0,0
Brazilië	29.948	35.648	36.508	35.873	34.162	-4,8
Chili	2.606	2.659	2.742	2.734	-	-
Uruguay	1.910	2.315	2.281	2.345	-	-
Venezuela	2.436	2.292	2.172	2.172	-	-
China	35.756	31.798	34.400	36.830	39.200	6,4
Japan	7.721	7.379	7.438	7.591	7.617	0,3
India	54.903	73.645	103.442	110.716	111.823	1,0
Israël	1.290	1.422	1.584	1.604	-	-
Turkije	12.419	16.934	21.749	21.370	-	-
Pakistan	12.906	15.529	18.686	19.390	-	-
Iran	9.100	8.430	7.509	7.509	-	-
Oezbekistan	6.120	8.995	10.930	11.243	-	-
Zuid-Afrika	2.851	3.273	3.532	3.504	-	-
Totaal Koemelk	610.539	676.917	737.350	749.477	753.973	0,6
Buffelmelk	93.090	109.246	138.688	145.851	-	-
Schapen, geiten, ...	31.297	31.988	35.491	35.741	-	-
Totaal melkproductie	734.926	818.151	911.529	931.068	936.655	0,6

(1) melkjaar tot eind juni volgend jaar

(2) melkjaar tot eind mei volgend jaar

Bron: AMI

2.1.3. Groter melkaanbod in combinatie met hoge voorraden doen noteringen weer dalen

De prijsstijgingen die zich na de Corona-pandemie eind 2020 reeds voorgedaan hadden, werden in 2021 en begin **2022** doorgezet. De oorlog in Oekraïne zorgde allicht over onzekerheid in het aanbod en had zo een prijsverhogend effect. Vanaf het tweede kwartaal van 2022 vond echter een kentering van de prijzen plaats. De noteringen daalden ten gevolge van groter dan verwachte melkleveringen, gepaard gaand met een productietoename voor boter en melkpoeder. Ook de dalende energieprijzen hadden hun effect.

De wereldmarktprijs voor **boter** startte 2022 aan 5.900 USD/ton in januari om op te lopen tot 6.700 in april 2022 en daarna te dalen tot 4.750 USD/ton aan het einde van het jaar. Globaal werd op jaarbasis een daling van 19% gerealiseerd. In het eerste kwartaal van 2023 stabiliseerde de prijs en tekenden we 4.725 USD/ton op.

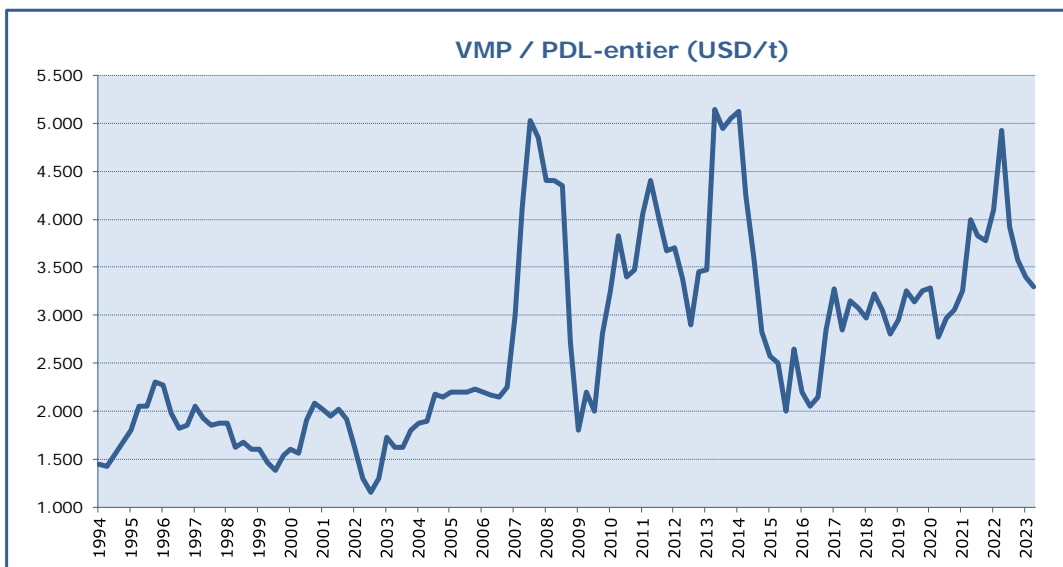
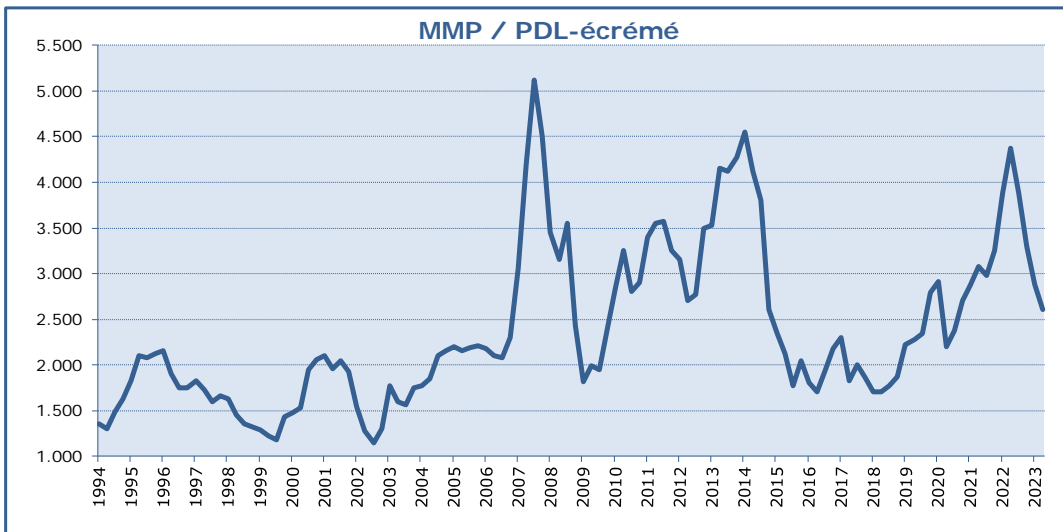
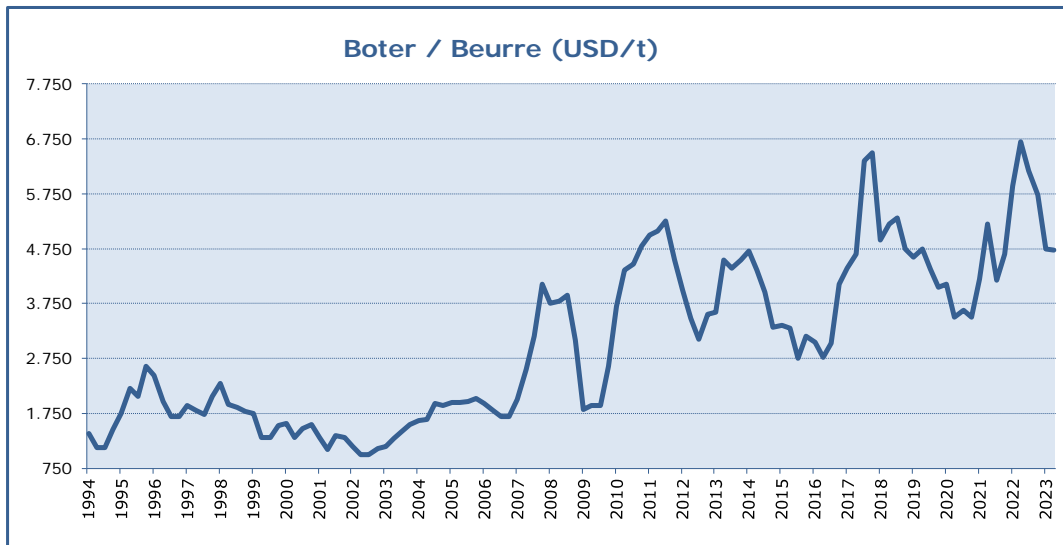
Magere melkpoeder volgde een gelijkaardige prijsevolutie als boter en startte op 3.875 USD/ton, om in de lente te stijgen naar 4.375. Vervolgens daalde de prijs naar 2.875 USD/ton tegen januari 2023. Op jaarbasis kwam dit neer op een daling van 26%. De prijs daalde verder in het eerste kwartaal 2023 met 10% tot 2.600 USD/ton.

Volle melkpoeder vertoont eveneens dezelfde evolutie. Ze start aan 4.100 USD/ton, kent een toename naar het tweede kwartaal toe, om daarna 2022 af te sluiten aan 3.400 USD/ton. Dit is een daling van 17%. De prijs daalde nog verder in het eerste kwartaal 2023, met 3% tot 3.300 USD/ton.

De noteringen voor **2023** worden beïnvloed door de verwachting van een tragere toename van de melkproductie, een toenemende vraag naar zuivel, maar evenzeer door het gebruik van opgebouwde voorraden, de hoge inflatie en de algemene economische recessie. Het is onduidelijk wanneer de bodem voor de noteringen bereikt wordt, maar het ziet ernaar uit dat een stabilisatie in Q2 van 2023 mogelijk is.

In 2020 klom de euro met 2% t.o.v. het jaar voordien tot 1,14 USD. In 2021 steeg de euro verder tot 1,18 USD. In 2022 daalde de euro de eerste drie kwartalen sterk, tot net onder de 1 dollargrens, om daarna weer te stijgen. Dit brengt ons tot 1,05 USD voor 1 euro in 2022, goed voor een daling met 11% t.o.v. 2021. In het eerste kwartaal van 2023 zien we een vrij stabiele USD/EUR koers. Een zwakke euro is bevorderlijk voor de Europese uitvoer.

Wereldzuivelmarkt - Gemiddelde prijzen 1994-2023
(USD/t) (1)

Bron/Source: ZMB/AMI

(1) F.O.B. West-Europese havens / F.O.B. ports Europe occidentale

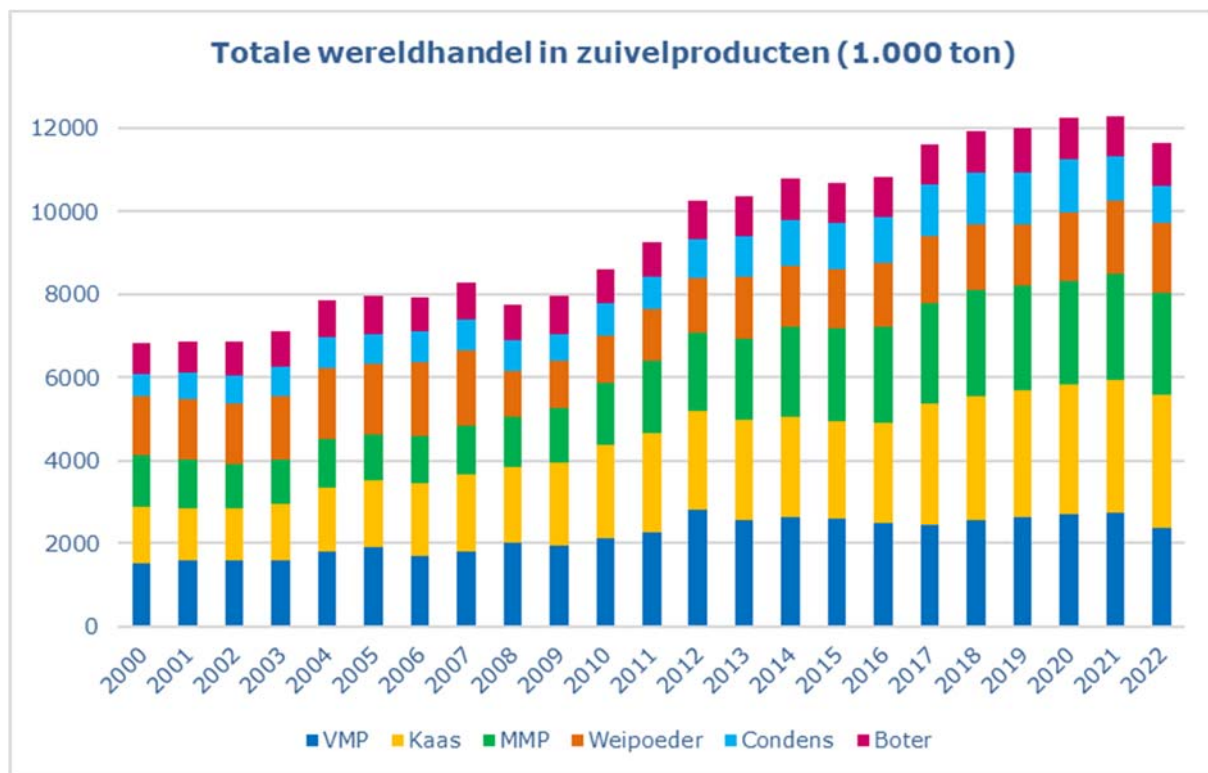
2.1.4. USA- aandeel in de wereldhandel neemt toe

De wereldhandel, uitgedrukt in melkequivalenten, kent in 2022 voor het eerst in lang een daling, nl. van 3,4% t.o.v. 2021. De wereldhandel steeg in de periode 2010-2022 jaarlijks gemiddeld met 3,7%. In 2022 werd 85 mia liter aan melkequivalenten verhandeld op de wereldmarkt. Dit is 9,1% van de wereldmelkproductie.

De wereldwijde vraag naar zuivelproducten bleef hoog in 2022, behalve de Chinese vraag. Dit ondanks de vrees voor afname van de vraag door de wereldwijde inflatie, de hoge productprijzen, de hoge transportprijzen en de sterke US dollar. Hoewel, de economische situatie had wel een negatieve invloed op de invoer in verschillende Zwart-Afrikaanse landen. Een hoge US dollar in 2023 kan ervoor zorgen dat de invoer in deze landen ook in 2023 wat lager blijft dan anders het geval zou zijn. De Zuidoost Aziatische en MENA markten blijken echter vrij weinig hinder te ondervinden van de hoge inflatie. De lage invoer in China is terug te brengen op de hoge voorraden die er in de afgelopen jaren werden opgebouwd, evenals de strenge lock-downs om wille van Covid-19 uitbraken. Uitgaande van een herneming van het 'normale' leven en de koopkracht van de Chinese bevolking, verwacht men in 2023 een toename van de Chinese invoer, hoewel het eerste kwartaal van 2023 deze verwachtingen wel nog niet bevestigt.

De vijf grootste zuivelexporteurs (i.e. EU, USA, Nieuw-Zeeland, Australië en Wit-Rusland) zijn samen goed voor zo'n 70% van de wereldzuivelhandel. De twee grootste exporteurs schieten wel met nek en schouders uit boven de anderen, want met hun tweeën zijn ze al goed voor bijna 60% van de wereldzuivelhandel. De EU exporteert een veel kleiner aandeel van haar productie (ongeveer de helft voor melkpoeder en ongeveer een tiende voor boter en kaas), dan Nieuw-Zeeland dat voor alle zuivelcategorieën ongeveer 90% produceert voor export. In 2022 exporteerde zowel de EU als Nieuw-Zeeland opnieuw minder dan het jaar voordien, terwijl de USA net meer exporteerde. Tegen 2032 kan het aandeel van de USA in de wereldzuivelhandel hierdoor gaan stijgen tot zo'n 17%. Ondanks de grote melkproductie in India, die nog steeds stijgt, is het aandeel van de Indische uitvoer in de wereldzuivelhandel minder dan 1%.

Gedurende het jaar 2022 hebben de 10 belangrijkste uitvoerders van zuivelproducten gezamenlijk in volume en uitgedrukt in melkequivalenten zo'n 3,2% minder op de wereldmarkt afgezet dan in 2021. Maar wanneer men per zuivelcategorie kijkt, onderscheidt men wel verschillen.

Source: AMI

De wereldhandel in **kaas** steeg met 1,2% in 2022, dit is een duidelijk lagere groei dan de vorige jaren (2021: +4%, 2020: +3%, 2019: +4%). De EU heeft hierin het grootste aandeel, hoewel de hoge prijzen wel maakten dat ze in 2022 niet zo concurrentieel was en haar uitvoer daalde met 4%. De uitvoer vanuit de USA steeg met maar liefst 12%, terwijl de Nieuw-Zeelandse kaasuitvoer eveneens daalde met 4%. De plaats van de USA als 2^e kaasuitvoerder wordt hiermee versterkt. De grootste importeur van kaas blijft het Verenigd Koninkrijk (VK), met de EU-27 als hoofdleverancier.

De wereldhandel in **boter en boterolie** steeg met 8,3% in 2022, volgend op een daling met 4% in 2021. Nieuw-Zeeland en de USA exporteerden meer, terwijl de EU een klein beetje minder boter exporteerde dan in 2021. Nieuw-Zeeland blijft de belangrijkste uitvoerder van boter, gevolgd door de EU. China kent opnieuw een toename van de invoer van boter in 2022 en is de grootste invoerder, ruim 2 keer zo groot als de EU, die op de 2^e plaats komt.

Volle melkpoeder kent in 2022 een daling met bijna 15%. Nieuw-Zeeland blijft ondanks een daling onbedreigd leider in uitvoervolume. Maar ook de EU ziet zijn uitvoer dalen. Argentinië en Australië daarentegen exporteerden meer volle melkpoeder. De sterk gedaalde vraag vanuit vooral China is een belangrijke factor voor de gedaalde wereldhandel in magere melkpoeder. China ziet zijn invoer dalen, maar blijft veruit de belangrijkste invoerder.

De wereldhandel in **magere melkpoeder** daalt eveneens, nl. met 3,5%. Maar de EU uitvoer daalt in 2022 met 10%. Ook de uitvoer uit de USA daalt met 6%. Hiermee verstevigt de USA haar recent verworven eerste positie. Nieuw-Zeeland verwezenlijkte daarentegen een kleine stijging in de uitvoer van magere melkpoeder.

Wereldhandel in zuivelproducten

Exclusief intra-EU-handel

(1.000 ton)	2000	2010	2015	2020	2021	2022 (1)	%22/21
			EU-28	EU-27	EU-27	EU-27	
BOTER & BUTTEROIL							
EU	175	156	178	312	262	254	-3
Wereld	741	836	978	987	944	1.023	8
EU-aandeel (%)	24	19	18	32	28	25	-11
MAGERE MELKPOEDER							
EU	357	379	695	831	788	711	-10
Wereld	357	1.483	2.242	2.476	2.563	2.474	-3
EU-aandeel (%)	100	26	31	34	31	29	-7
VOLLE MELKPOEDER							
EU	575	447	401	345	298	241	-19
Wereld	575	2.120	2.616	2.732	2.759	2.351	-15
EU-aandeel (%)	100	21	15	13	11	10	-5
KAAS							
EU	526	676	720	1.402	1.385	1.341	-3
Wereld	1.308	2.269	2.321	3.115	3.183	3.221	1
EU-aandeel (%)	40	30	31	45	44	42	-4
WEI POEDER							
EU		396	538	692	715	663	-7
Wereld		1.139	1.430	1.646	1.762	1.689	-4
EU-aandeel (%)		35	38	42	41	39	-3
CONDENS							
EU	279	244	356	338	341	296	-13
Wereld	512	758	1.112	1.296	1.077	877	-19
EU-aandeel (%)	54	32	32	26	32	34	7

(1) Voorlopig

Bron: AMI

2.1.5. Chinese vraag naar zuivel opvallend gedaald

De Chinese vraag naar zuivel daalde opvallend in 2022, nl. met 17,3% over alle zuivelproducten heen. In 2021 was de invoer echter opvallend hoog en werden er voorraden opgebouwd. In 2022 had China ook zwaar te kampen met Covid-19 uitbraken, waardoor het strenge lockdowns afkondigde. Het zuivelverbruik via de food service en horecakanalen daalde dus aanzienlijk. Dit was voor het eerst sinds de daling in 2015 na het 'ontploffen van de volle melkpoeder bubbel'. In de onderstaande grafiek wordt de ontwikkeling weergegeven van de invoer van een aantal zuivelproducten. Consumptiemelk en babyvoeding zijn niet in de grafiek opgenomen, hoewel consumptiemelk, uitgedrukt in gewicht, het grootste aandeel heeft in de Chinese invoer.

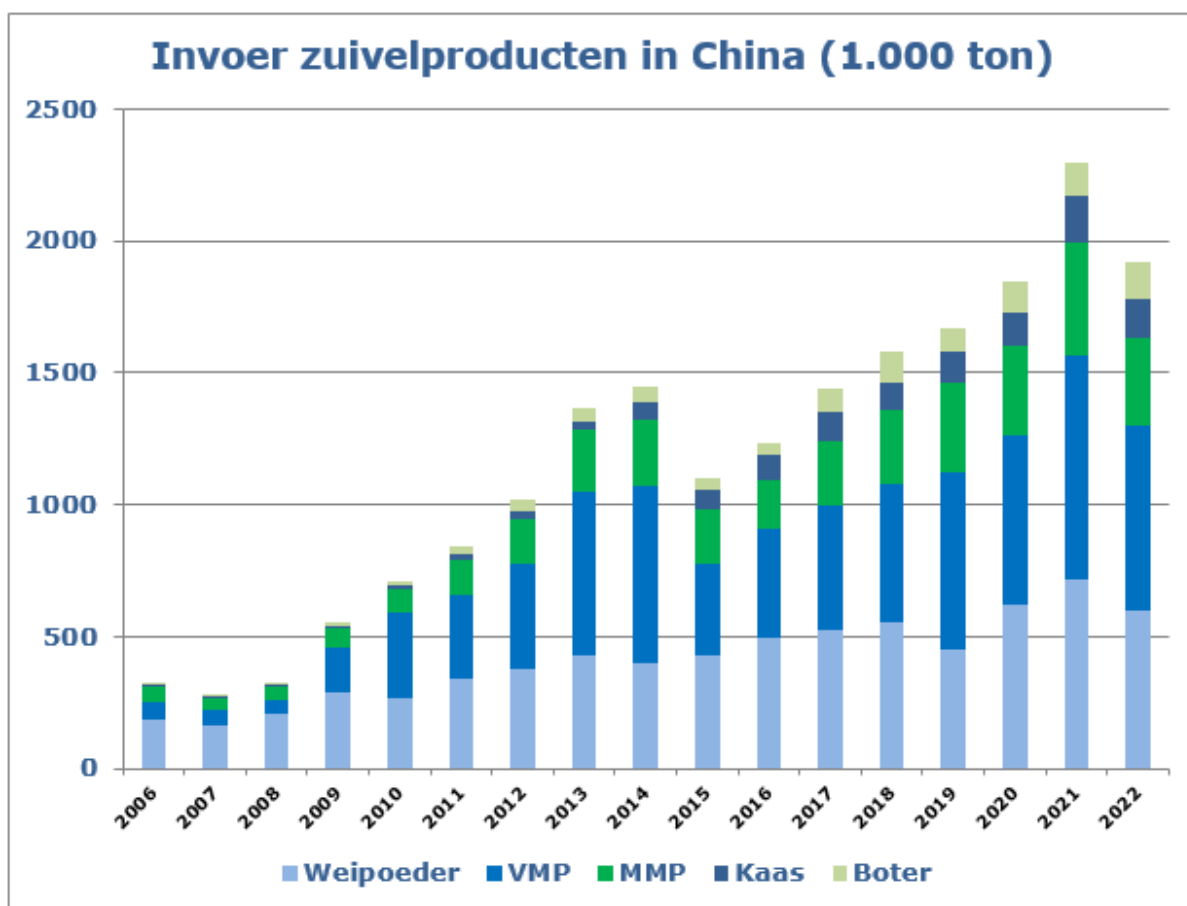
Volle melkpoeder blijft het belangrijkste bulkinvoerproduct van China, ondanks een daling van zo'n 17% naar 700.000 ton in 2022, volgend op een stijging van 32% in 2021 in vergelijking met 2020.

Ook de invoer van weipoeder daalde in 2022 met dezelfde orde naar 600.000 ton. De invoer van kaas vertoonde eveneens een daling van vergelijkbare grootteorde, terwijl in 2021 we nog een groei van +37% konden noteren. Hiermee daalt het invoervolume van kaas naar 146.000 ton. De invoer van magere melkpoeder daalde zelfs met ruim 21%, wat het invoervolume naar 335.1000 ton bracht. Dit volgt op een jaar met een groei van 27% voor de invoer van magere melkpoeder. De invoer van boter daarentegen groeide in 2022 wel, met bijna 10% tot 143.000 ton.

Wanneer we kijken naar de Chinese zuivelinvoer het laatste decennia, mogen we van een explosieve groei spreken. Met name voor boter en kaas zien we over die periode respectievelijk bijna een vervier- en een verdrievoudiging. Voor magere melkpoeder verdubbelde de Chinese invoer en voor volle melkpoeder en weipoeder zien we een stijging van respectievelijk 74% en 60%.

In het eerste kwartaal van 2023 tonen de cijfers een verdeeld beeld. Volle melkpoeder (-62%) blijft drastisch dalen, maar ook boter (-17%) zette een dalende beweging in, terwijl er een duidelijke stijging is bij magere melkpoeder (+13%) en weipoeder (+57%).

Bron: AMI

China stelt heel veel in het werk om de eigen melkproductie op een hoger niveau te brengen qua kwaliteit en qua milieueffecten. Daarnaast wordt fors ingezet op een uitbreiding van de productie. Hiertoe werd zwaar geherstructureerd en gemoderniseerd. Evenwel stijgt de vraag veel sneller dan de binnenlandse productie kan volgen.